

Δελτίο Τύπου

Λουξεμβούργο, 31 Ιανουαρίου 2023

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο: αργή η πρόοδος προς την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας

- Το έργο της ολοκλήρωσης όλων των εθνικών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας χρονολογείται από το 1996
- Η περίπλοκη νομοθεσία της ΕΕ και οι αδυναμίες στη διακυβέρνηση καθυστέρησαν την πορεία προς αυτή την πλήρη ολοκλήρωση
- Τα οικονομικά οφέλη από τη μεγαλύτερη σύγκλιση των τιμών παραμένουν ανεκμετάλλευτα

Παρά τις φιλόδοξες προβλέψεις και τις όποιες προσπάθειες, η πρόοδος που καταγράφει η ΕΕ ως προς τον στόχο της σύνδεσης των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, και τον απώτερο σκοπό της εξασφάλισης φθηνής ενέργειας για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, είναι αργή. Αυτό είναι το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ). Η σωρεία καθυστερήσεων στη σύζευξη των εθνικών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας οφείλεται σε αδυναμίες στη διακυβέρνηση της ΕΕ και σε ένα περίπλοκο σύστημα ρυθμιστικών εργαλείων για το διασυνοριακό εμπόριο, που έδρασε ανασταλτικά όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων της αγοράς. Η παρακολούθηση της αγοράς από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον ACER, τον οργανισμό της ΕΕ για την ενέργεια, δεν στάθηκε ικανή, ούτε αυτή, για να φέρει τις αναγκαίες βελτιώσεις. Τα εποπτικά μέτρα που εφαρμόστηκαν για τον περιορισμό των καταχρήσεων και της χειραγώγησης της αγοράς δεν έφθασαν μακριά, με την έννοια ότι το κυρίως βάρος του κινδύνου στον οποίο είναι εκτεθειμένη η αγορά ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ μετακυλίστηκε στους τελικούς καταναλωτές.

Το 1996 ήταν η χρονιά που σήμανε για την ΕΕ την έναρξη ενός πολύπλοκου έργου, αυτού της πλήρους ολοκλήρωσης των εθνικών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας. Στόχος ήταν η προσφορά των φθηνότερων δυνατών τιμών ηλεκτρικής ενέργειας στους καταναλωτές και η εξασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ. Ωστόσο, σχεδόν μία δεκαετία μετά τον προβλεπόμενο χρόνο ολοκλήρωσης του έργου το 2014, στην πράξη η αγορά εξακολουθεί να διέπεται από 27 εθνικά ρυθμιστικά πλαίσια. Όπως κατέστη σαφές από την τρέχουσα ενεργειακή κρίση, οι τιμές χονδρικής διαφέρουν σημαντικά μεταξύ κρατών μελών, ενώ οι τιμές λιανικής εξακολουθούν να επηρεάζονται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τους εθνικούς φόρους και τα τέλη πρόσβασης στα διάφορα δίκτυα και δεν είναι ανοικτές στον ανταγωνισμό.

«Παρά την καλοδεχούμενη και αναγκαία φιλοδοξία της ΕΕ, η ολοκλήρωση των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρώπη θα μπορούσε να είναι πολύ μεγαλύτερη», δήλωσε ο Mihails Kozlons, Μέλος του ΕΕΣ και επικεφαλής του σχετικού ελέγχου. «Η τρέχουσα ενεργειακή κρίση, που αποτελεί και κρίση του κόστους ζωής

Σκοπός του παρόντος δελτίου Τύπου είναι η παρουσίαση των κύριων μηνυμάτων της ειδικής έκθεσης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το πλήρες κείμενο της έκθεσης διατίθεται στον ιστότοπο eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

και ταλανίζει τους πολίτες της ΕΕ, κατέστησε ακόμη περισσότερο επιτακτική για την ΕΕ την ανάγκη ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας».

Παρά τις ορισμένες σημαντικές επιτυχίες, μεταξύ 2015 και 2021, η πρόοδος ως προς τη σύζευξη όλων των εθνικών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας ήταν αργή και ανομοιογενής μεταξύ περιφερειών της ΕΕ και τμημάτων της αγοράς. Καμία από τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ, παρ' όλο τον δεσμευτικό χαρακτήρα τους, δεν εφαρμόστηκε πλήρως στα κράτη μέλη, ούτε και υπήρξε αξιόλογη πρόοδος ως προς την αύξηση της διασυνοριακής δυναμικότητας μεταφοράς. Κατά την άποψη του ΕΕΣ, οι καθυστερήσεις οφείλονται στο γεγονός ότι η Επιτροπή επέλεξε οι κατευθυντήριες γραμμές δικτύου να εφαρμοστούν μέσω «όρων, προϋποθέσεων και μεθοδολογιών», μετατοπίζοντας την ευθύνη για την έγκρισή τους στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές (EPA) και στον ACER. Η επιλογή αυτή περιέπλεξε και καθυστέρησε υπερβολικά την εναρμόνιση των κανόνων για το διασυνοριακό εμπόριο. Το ΕΕΣ τονίζει ότι η Επιτροπή, στη σχετική εκτίμηση επιπτώσεων, δεν ανέλυσε επαρκώς τον αντίκτυπο των αποφάσεων της που αφορούσαν τον σχεδιασμό και τη διακυβέρνηση της αγοράς. Η παρακολούθηση της συνεπούς εφαρμογής των κανόνων από μέρους των κρατών μελών ανατέθηκε κυρίως στον ACER. Ωστόσο, με τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι η παρακολούθηση και η αναφορά σχετικών στοιχείων από τον οργανισμό ήταν ελλιπείς, ιδίως λόγω της ανεπάρκειας των δεδομένων, της έλλειψης πόρων και της απουσίας συντονισμού με την Επιτροπή.

Ελλιπής ήταν εξάλλου και η εποπτεία της αγοράς, η οποία απέβλεπε στον εντοπισμό και στην αποτροπή φαινομένων κατάχρησης και χειραγώγησης της. Το ΕΕΣ καταλήγει ότι η προσέγγιση που υιοθέτησε ο ACER για τη συλλογή στοιχείων δεν ήταν ολοκληρωμένη, καθώς και ότι η αξιολόγηση των δεδομένων που συγκέντρωνε τελικά κάλυπτε εξαιρετικά μικρό φάσμα καταχρηστικών συμπεριφορών. Επίσης, ο οργανισμός δεν διέθετε επαρκείς πόρους για την ανάλυση των δεδομένων, ούτε ήταν σε θέση να υποστηρίξει τις έρευνες που έπρεπε να γίνουν καθώς αυξανόταν διαρκώς το πλήθος των εικαζόμενων περιπτώσεων κατάχρησης της αγοράς κατά τις διασυνοριακές συναλλαγές. Το ΕΕΣ προειδοποιεί ότι οι παραγωγοί, προμηθευτές και μεσίτες ηλεκτρικής ενέργειας μπορούν, όλοι τους, να εκμεταλλευθούν τις αδυναμίες του συστήματος ή, ακόμη χειρότερα, ότι τα κράτη μέλη μπορούν να ανταγωνιστούν μεταξύ τους για το ποιο θα προσφέρει το πλέον ανεκτικό περιβάλλον από άποψη κυρώσεων και επιβολής. Την ίδια στιγμή, ο ACER δεν έχει την εξουσία που χρειάζεται, προκειμένου να εξασφαλίσει τη συνεπή επιβολή των κανόνων από τα κράτη μέλη.

Γενικές πληροφορίες

Η ΕΕ μοιράζεται την αρμοδιότητα της ενεργειακής πολιτικής με τα κράτη μέλη. Το διασυνοριακό εμπόριο ηλεκτρικής ενέργειας πρέπει κανονικά να επιτρέπει στις επιχειρήσεις και στα νοικοκυριά όλης της ΕΕ να έχουν πρόσβαση στη φθηνότερη διαθέσιμη ενέργεια. Το ΕΕΣ αξιολόγησε κατά πόσον η ρυθμιστική προσέγγιση που υιοθέτησε η Επιτροπή και η εποπτεία της αγοράς που ασκούσε ο ACER συνέβαλαν στην επίτευξη του στόχου της ΕΕ για μια εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας που λειτουργεί σωστά. Ο έλεγχος κάλυψε την περίοδο μεταξύ 2015 και τέλους του 2021 και εστίασε κυρίως στις χονδρικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας.

Η ειδική έκθεση 03/2023 του ΕΕΣ, με τίτλο «Ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας - Η περίπλοκη νομική αρχιτεκτονική, οι καθυστερήσεις, οι αδυναμίες της διακυβέρνησης και η ελλιπής εποπτεία της αγοράς δεν επιτρέπουν την πλήρη επίτευξη αυτού του φιλόδοξου στόχου», είναι διαθέσιμη στον ιστότοπό του, eca.europa.eu.

Επικοινωνία με τον Τύπο

Γραφείο Τύπου του ΕΕΣ: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu - κιν.: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu - κιν.: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu -κιν.: (+352) 691 551 502